

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової і спеціальної освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістра»
на тему « **Формування соціокультурної компетенції молодших школярів
при вивченні англійської мови в умовах Нової української школи**»

Виконала: здобувачка вищої освіти
групи по 21М
Заочної форми навчання
Спеціальність 013 Початкова освіта
Петренко Анастасія Олександрівна
Керівник: д-р пед.наук, професор
Шевченко Юлія Михайлівна
Рецензент: Жейнова С.С.

Запоріжжя – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	
1.1. Основні компоненти соціокультурної компетенції.....	8
1.2. Психологічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку.....	12
1.3. Методичні можливості елементів англійського дитячого фольклору.....	18
1.4. Соціально-психологічні передумови формування англомовної соціокультурної компетенції учнів.....	21
1.5. Особливості роботи з малими формами британського дитячого фольклору.....	25
1.6. Методика роботи з казками.....	38
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
2.1. Діагностика рівня соціокультурної компетенції учнів.....	42
2.2. Результати експериментальної роботи з формування соціокультурної компетенції.....	46
2.3. Методичні рекомендації щодо використання малих форм британського фольклору на уроках англійської мови в початковій школі.....	48
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	57

АНОТАЦІЯ

Петренко Анастасія Олександрівна

«Формування соціокультурної компетенції молодших школярів при вивченні англійської мови в умовах Нової української школи»

Дипломна робота магістра на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 013 – Початкова освіта (Англійська мова). – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти, наук. кер.: докторка пед. наук, Шевченко Ю. М. – Запоріжжя, 2022.

Дипломна робота магістра присвячена дослідженню проблеми формування соціокультурної компетенції учнів початкових класів на уроках англійської мови. У роботі проаналізовано теоретичні основи формування соціокультурної компетенції та схарактеризовано особливості формування соціокультурної компетенції на уроках англійської мови відповідно до чинної навчальної програми; розкрито соціально-психологічні засади формування соціокультурної компетенції в учнів молодшого шкільного віку; обґрунтовано методи та засоби активізації формування соціокультурної компетенції; розроблено комплекс вправ для активізації процесу формування соціокультурної компетенції та експериментально перевірено його ефективність на уроках англійської мови для учнів початкових класів.

Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки.

Ключові слова: компетенція, соціокультурна компетенція, Нова українська школа, англійська мова в початкових класах, формування, учні початкових класів, методи, ресурси, розвиток, комплекс вправ.

ANNOTATION

Petrenko Anastasia Oleksandrivna

«Formation of socio-cultural competence of junior high school students when learning English in the conditions of the New Ukrainian School»

Master's thesis for obtaining a master's qualification in specialty 013 - Elementary education (English). – Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytskyi, Educational and Scientific Institute of Social, Pedagogical and Art Education, Science. manager: Doctor of Ped. Sciences, Yu. M. Shevchenko – Zaporizhzhia, 2022.

The master's thesis is devoted to the study of the problem of the formation of sociocultural competence of elementary school students in English lessons. The paper analyzes the theoretical foundations of the formation of socio-cultural competence and characterizes the features of the formation of socio-cultural competence in English language lessons in accordance with the current curriculum; the socio-psychological foundations of the formation of socio-cultural competence in primary school students are revealed; the methods and means of activating the formation of socio-cultural competence are substantiated; a set of exercises was developed to activate the process of formation of sociocultural competence and its effectiveness was experimentally tested in English lessons for primary school students.

The total volume of work is 83 pages.

Key words: competence, sociocultural competence, New Ukrainian school, English language in primary grades, formation, pupils of primary grades, methods, resources, development, set of exercises.

РЕФЕРАТ

магістерської роботи на тему

«Формування соціокультурної компетенції молодших школярів при вивченні англійської мови в умовах Нової української школи»

Магістрантка: Петренко Анастасія Олександрівна

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Шевченко Юлія Михайлівна.

Актуальність теми. В наш час в нашій країні проходить реформа освіти, в якій визначені 10 основних компетентностей ХХІ століття, одна з яких є спілкування іноземними мовами. Необхідність формування особистості, здатної до міжкультурного спілкування, лежить в основі сучасного соціального замовлення в галузі освіти. Вирішення цієї проблеми при вивченні іноземних мов забезпечується формуванням у учнів соціокультурної компетенції (СКК).

Згідно з програмою з іноземної мови для загальноосвітніх шкіл, основною метою навчання іноземних мов є формування в учнів комунікативної компетенції, одним із елементів якої є соціокультурна компетенція. Вона включає в себе знання з країнознавства, культурології, фонові знання, уміння використовувати ці знання у процесі спілкування з представниками інших культур.

Оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування неможливо без паралельного вивчення відповідної культури. «Якщо розуміти під культурою все, що робить та думає нація, то мова фіксує саме як ця нація думає,» – зазначає Є. Азимов. У процесі вивчення іноземної мови учні дізнаються про іншу культуру, вивчають її історію та знайомляться з різноманітними сферами сучасного життя представників іншої культури. Це виводить процес вивчення іноземних мов на якісно новий, продуктивний рівень і дозволяє сформувати в процесі навчання різносторонньо розвинуту й багатогранну особистість, в майбутньому – гнучкого спеціаліста, здатного адаптуватися до умов нового середовища, та до вимог суспільства, що постійно змінюються.

Розвиток соціокультурної компетенції учнів - провідна задача вчителя-мовника в сучасній школі. Учня необхідно «ввести в світ» іншої мови, культури, духовних надбань свого та інших народів. Так відбудеться його становлення як людини світу, його власної Я-концепції, станеться духовне зростання молодшої людини в широкому і мінливому світі

У процесі вивчення іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування учень пізнає іншу культуру, вивчає інші зразки соціальної поведінки і має можливість порівняти їх зі знаннями, набутими у рідній для нього культурі, і таким чином вчиться розуміти представників інших культур.

Власенко Л.В., Божок Н.О зазначали, що «соціокультурна компетенція передбачає “знайомство тих, хто навчається, з національно-культурною специфікою мовленнєвої поведінки і здатністю користуватися елементами

соціокультурного контексту, релевантними для породження і сприйняття мовлення з точки зору носіїв мови. Ці елементи – звичаї, правила, норми, соціальні умовності, ритуали, соціальні стереотипи, країнознавчі знання та ін..».

Соціокультурна компетенція, як зазначає П. Сисоєв, дозволяє тим, хто нею говорить почувати себе практично на рівні з носіями мови (відносно культури), що є кроком до адекватного володіння іноземною мовою (тобто здатністю оперувати вивченою мовою у повсякденних ситуаціях на рівні, максимально наближеному до рівня носіїв мови).

Оскільки мова – це явище соціальне і єдиним джерелом, з якого може бути почерпнутий зміст навчання, є культура, соціокультурна компетенція повинна пронизувати зміст навчання іноземній мові й, будучи присутньою у всіх його складових, забезпечувати їх нерозривний зв'язок.

У світлі соціокультурного підходу до навчання іноземних мов особлива увага звертається на автентичність навчальних матеріалів. У початковій школі проблема навчальних матеріалів має свої особливості, в тому числі й неможливість включення повноцінних автентичних текстів до змісту навчання через недостатню сформованість в учнів комунікативної компетенції. Крім того, навчальні матеріали мають містити елемент вигаданості, певної гри, розвивати уяву і мислення дитини. Елементи дитячого фольклору відповідають цим вимогам та їх включення до навчального процесу дозволяє створити умови для повноцінного ознайомлення учнів початкової школи з іншою культурою.

Сучасні підручники містять недостатню кількість автентичних творів, тому виникає необхідність розробки методичних рекомендацій щодо використання елементів дитячого фольклору для вчителя англійської мови в початковій школі.

Об'єкт дослідження: освітній процес з англійської мови у початкових класах.

Предмет дослідження: елементи дитячого фольклору, як один із засобів формування соціокультурної компетенції молодших школярів

Мета дослідження: полягає в тому, щоб на основі аналізу об'єкта дослідження виявити, визначити та розглянути основні шляхи використання елементів дитячого фольклору для навчання англійської мови та довести необхідність їх використання на уроках англійської мови в початковій школі.

Реалізація поставленої мети та доведення гіпотези передбачають вирішення таких завдань:

- 1) проаналізувати літературу з досліджуваної проблеми;
- 2) розглянути основні компоненти соціокультурної компетенції як складової частини комунікативної компетенції з англійської мови;
- 3) узагальнити методичні можливості використання творів британського фольклору;
- 4) показати особливості роботи з різними видами малих форм англійського фольклору (віршами, прислів'ями, приказками, піснями) на уроках англійської мови в початкових класах;

5) розглянути методику роботи з казками на уроках англійської мови в початковій школі;

6) експериментально перевірити залежність рівня розвитку соціокультурної компетенції учнів 4 класу від застосування на уроках англійської мови творів англійського фольклору;

7) розробити методичні рекомендації щодо використання малих форм британського дитячого фольклору на уроках англійської мови в початковій школі.

Для вирішення поставлених завдань нами застосовувались такі методи дослідження:

- Теоретичні: аналіз наукової літератури, психолого-педагогічних культурологічних досліджень з проблем формування свідомості особистості, зокрема, національної; узагальнення педагогічного досвіду з проблем, що вивчається.
- Емпіричні: методи масового збору інформації (анкетування, бесіди, педагогічні спостереження), педагогічний експеримент.

Теоретичну основу роботи склали ключові методичні положення з проблеми розвитку соціокультурної компетенції, використання фольклору за для розвитку соціокультурної компетенції молодших школярів, висловлення в працях філософів, етнографів, психологів та педагогів.

Наукова новизна роботи полягає у визначенні педагогічних умов підвищення ефективності формування соціокультурної компетенції молодшого школяра.

Практична значущість дослідження впливає з актуальних завдань і полягає в розробці методичних рекомендацій щодо використання малих форм британського дитячого фольклору на уроках англійської мови в початковій школі.

Експериментальна база та етапи дослідження. Бердянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Бердянської міської ради.

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, 1 діаграми, 2 таблиць, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг складає 106 сторінок.

У першому розділі «**Використання елементів дитячого фольклору для формування соціокультурної компетенції молодших школярів**» подано аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури та останніх досягнень з проблеми. Проводився аналіз проблеми розвитку соціокультурної компетенції на уроках англійської мови у початкових класах; вивчалися соціально-психологічні передумови формування англомовної соціокультурної компетенції учнів; визначалися основні компоненти соціокультурної компетенції.

У другому розділі «**Експериментальне дослідження ефективності використання дитячого фольклору на уроках англійської мови**» доводиться, що використання дитячого фольклору в педагогічному процесі Нової української школи на уроках англійської мови має великий вплив на формування соціокультурної компетенції молодшого школяра; описуються

особливості формування соціокультурної компетенції молодших школярів в умовах Нової української школи.

За результатами дослідження сформульовані наступні висновки:

У цьому дослідженні на теоретико-методологічному та практичному рівнях була поставлена проблема формування соціокультурної компетенції молодших школярів на уроках англійської мови в умовах Нової української школи та намічені шляхи її вирішення. Основні отримані результати підтвердили гіпотезу дослідження і дозволили зробити наступні висновки:

Використання віршованих творів на уроках є ефективним засобом навчання. Також було визначено, що при роботі з віршами потрібно дотримуватися принципу від простого до складного, використовувати малюнки, повторювати граматичні структури з віршів для кращого вивчення мовного матеріалу.

Використання англійських прислів'їв, приказок, скоромовок, цитат створює ідеальні умови для розвитку мовлення учнів на різних етапах і рівнях навчання. Вивчаючи вирази напам'ять, учні збагачують свій словниковий запас не тільки новою лексикою, але й усталеними конструкціями, які в процесі подальшого вивчення іноземної мови зможуть використовувати у якості активного словника. Також їх використання допоможе вчителю в невимушеній ігровій формі відпрацювати вимову окремих приголосних і голосних звуків. Прислів'я можна використовувати для мовної зарядки.

Також, досліджуючи інші форми британського дитячого фольклору було з'ясовано, що пісні як один з видів мовного спілкування є засобом більш міцного засвоєння й розширення лексичного запасу, тому що вони включають нові слова та словосполучення. У піснях уже знайомі лексичні одиниці зустрічаються в новому контекстуальному оточенні, що допомагає їх активізації. При роботі з піснями потрібно використовувати пояснювальні коментарі та ілюстрації.

В процесі дослідження чимало уваги було приділено методиці роботи з казками. Вводячи їх до структури навчального процесу, вчитель одразу досягає кількох цілей: додає необхідний позитивний емоційний компонент і залучає дітей до автентичних джерел іншої мови і культури. Було визначено, що казки повинні відповідати ряду вимог, тобто вони повинні бути цікавими, невеликими за обсягом, містити вже зрозумілі слова та вирази. Також виділено три етапи роботи з казками: підготовча робота, пред'явлення казки повністю та включення вилученої соціокультурної інформації до продуктивної мовленнєвої діяльності.

В результаті проведеної роботи зроблено висновки, що використання малих форм британського дитячого фольклору є актуальним та ефективним, оскільки їх застосування не лише сприяє розширенню словникового запасу учнів, але й учні вчать використовувати граматичний матеріал, взаємодіють між собою, а головне, отримують уявлення про національні реалії та фонові знання англійського народу.

Експериментально перевірено ефективність використання малих форм британського дитячого фольклору на уроках англійської мови в

загальноосвітній школі на початковому етапі, та доведено, що вони підвищують ефективність засвоєння лексичного та граматичного матеріалу, розвивають соціокультурну компетенцію.

Магістерська робота виконувалася з вересня 2021 року до листопада 2022 року.

Місце виконання: кафедра початкової освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та Бердянська загальноосвітня школа I-III ступенів №1 Бердянської міської ради.

Магістерська робота містить 50 сторінок тексту, 2 таблиці, 1 діаграму, список літератури з 49 найменувань, 3 додатків.

Имя пользователя:
Анастасія Варениченко

ID проверки:
1013230119

Дата проверки:
07.12.2022 12:45:17 CET

Тип проверки:
Doc vs Internet

Дата отчета:
07.12.2022 12:46:01 CET

ID пользователя:
100007156

Название файла: перевірка_Петренко

Количество страниц: 30 Количество слов: 6494 Количество символов: 50797 Размер файла: 102.74 KB ID файла: 1012990310

27.1% Совпадения

Наибольшее совпадение: 7.61% с Интернет-источником (<https://thelib.info/pedagogika/3172457-virshi-anglijskoju-movo>).

27.1% Источники из Интернета

54

Страница 32

Поиск совпадений с Библиотекой не производился

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников

Модификации

Обнаружены модификации текста. Подробная информация доступна в онлайн-отчете.

Замененные символы

7